

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (az orsz. szemész műtétei; budapesti napló: Dunánk jegének állapotja; színészi követelésekorság, nemzeti játékszín; 's a t.; m. n. Akad.; ujonczozás ügye Nógrád- és Turócmezgyében 's Kecskeméten; czáfolat a kakasdi megváltás iránt; dunagőzhajózási közgyűlés a társaság 1840ki munkálkodási rajzával; 's a t.) Spanyolország (Francisco de Paula infans, Espartero és d. Carlos; 's a t.) Anglia (Cardigan ezredes minden vád alól fölmentve; 's a t.) Franciaország (új népirat lefoglalattása; Paris megerősítése; Molé gr. a' parkamrai erősítési ügy választmányának elnöke; 's a t.) Törökország. Legujabb. —

Magyarország és Erdély.

Ö es. kir. Föls. által legkegy. kinevezetett országos szemorvos Lippay Gáspárnak felsőbb helyre terjesztett hivatalos jelentése szerint annak a közlekedés lefolyt 1840ki év nyári hónapiban világtalan és egyéb szemnyavalyás adózókön Jász-Berény m. városában véghez vitt műtételei és gyógyításai azon üdvös eredményt születték (mint minap említők már): hogy a Jász 's Nagy- és Kis-Kún hármaskerületekből 56., ns Pest vgyéből 5. 's ns Heves vgyéből 9, összesen tehát 70. szembeteg gyűlvén össze, ezek közül 60. tökéletesen gyógyult, 7nek látása pedig megjavított, 's csupán 3. bocsátott el, mint gyógyíthatatlan. Az említett betegek köv. szembajokban sinylődtek: t. i. szürke-hályogban 50., szemfényzárban 3, szarucsapban 6, szaruhártya-homályosodásban 4., szemlobban 8., külső oktul származott szempillák zúzódásában orr-csont töréssel 1., kiszegélyben 2 és szemrákban 1. Egyes szemeken 80. műtétel vitetett véghez, 60 szemnyavalyás személyen a' főlebb kimutatott sikerrel.

Budapesti napló. Hosszas telünk még mindeddig sem unta meg uralkodását, 's éjenként folyvást kemény hideg fagyalja újra meg azt, mit a nap erősbült sugárai olvasztának, ehez járul még, hogy f. hó 3ikán 's 4kén is 1—2 hüvelyknyi hó esett, mi az itt ott porhanyulni kezdett jeget Dunánkon ismét annyira összeforrasztá, hogy tegnapig nemesak veszély nélkül, de egyszerűs mind kényelemmel eszközölték a' közlekedés a' két főváros közt. A lakosság azonban e' kényelemnek épen nem örvend, mert a' jég hosszas megfeneklése 's folytonos vastagulása miatt rendkívüli vizártól tart, mely hiedelmében a' városi hatóság előkészületei által is megerősítették. E' készüléteket azonban csak gondos elővigyázatnak szükség tekinteni, mely nem ijesztésre, hanem megnyugvásra van számítva. Most ugyanis csak 11 lábnyi a' víz magossága, 's hosszas tapasztalás bizonyítja, hogy 6—8 lábnyi áradás mindenkor tova szállítá a' jeget; 19—20 lábnyi magosságu víz pedig Budapest közt még semmi tetemesb kárt nem okozhat. E' szerint biztosan várhatni, hogy a' jég minden kártét nélkül fog az idén tova takarodni. Nyergesujfalu, Esztergom, Ujszőny, Gönyő, Győr, Eresény, Adony, Pentele, Mohács, és Paks közt még áll ugyan a' jég, de több helyen tetemesül parázsult, vagy darabonként szakadozni is kezd, mi méltán szolgálhat alul azon reménynek, hogy a' hideg megszűntével a' jég eltávozása minden partrol rögtön fog bekövetkezni, még pedig annál könnyebben, mivel illokon alul a' Duna már mindenütt egészen tiszta. Pozsonyból márt. 1sőjén a' jég elindult ugyan, de 16 lábnyi vízmagosság mellett ismét megállapodott; miből azonban Budapestre nézve veszélyt nem igen következtethetni. Árviztól rettegésnek tehát alkalmasint nem lehet most helye, 's az egész félelem csupán a' pesti vásár silányságában lelend valósulást, melyre nézve legalább a' vízi közlekedés elmaradása miatt kevés jót várhatni, mi egyszerűs mind újabb fényben tünteti ki azon nagy hasznokat, miket a' gőzhajózásnak hazai kereskedésünk köszönhet. — A' Nemzeti almanach' néhány hét mulva sajtó alá jutand, 's így kívánatos, hogy hazánk írói minélelőbb szerencsésítsék becses munkáik beküldésével a' társaságot. A' küldemények Vajda Péter szerkesztőhöz utasítandók. — Nemzeti színházunk állapotjáról igen balhírek kezdnek szárnyalni, melyek könnyen tévedésre birhatnak a' közönséget, 's azért némi fölvilágítást érdemlenek; híre futamlék ugyanis, miszerint nemzeti színészek mindkőntemű jelesb tagjai közül néhány olly magas díjt követelnek az igazgatóságtól, miket teljességgel nem adhatni meg, 's hogy kérelmek megtagadása esetén husvétra elmenéssel fenyegetőznek. Illy tettet jobblelkű színészek részről bizonyosan senki nem fogott reményleni, ki tudja vagy hallá, mennyire buzogtak színészek jelesbjei mindenkor hazafiságukat és egyszerűségeiket kitüntetni. Ők bizonyosan nem fognak az igazgatóságtól olly kedvezményeket követelhetni joggal, miknek teljesítése az intézet megbukását vagy legalább megrendülését vonná magok után. 'S hogy ők Pestet elhagyni akarnák és ismét vándorbothoz készülnének nyulni? azt bizonyosan csak az ügy ellenségei hiendik, mert színészek műveltsége illy lépésre bizonyosan nem vezérlendi őket. Az egész dolog hihetőleg abból áll, hogy közelítvén az új szerződés ideje, sorsát mindenki lehetőségig javítani akarja; 's mi meg vagyunk győződve, hogy színészek, kik legjobban ismerik nemzeti színházunk pénzügyi állapotját, bizonyosan csak annyira terjesztendik követeléseiket, mennyire azoknak méltányosság és az intézet ereje megfelehet. — Nemzeti színházunkon febr. 26ikán: „János, Finnland hge színj. 5 felv. adatek Weissenthurn Jankától, Szakácsy mint vendég; 27ikén „Bátori Mária“, dalmü 2 felv.: Lang Paulina a' czimszerepben, mint szerződött tag lépett föl, mi talán kissé hamar is történt, mivel tanácsos lett volna őt szerződés kötés előtt legalább három külön szerepben közönség elibe állítani; igazolja e' véleményem azon kellemetlen körülmény is, miszerint a' művésznő ez előadása nem sikerült olly jól, mint első fölléptekor; sőt 2ik felvonásban énekét gyöngének mondhatni, mi a' közönségre nem legjobban hatott; kívánatos, hogy jövő előadásai e' kis lenge árnyékot egészen távolítsák el! 28kán először „Semmi roszt“ (megjelent a' Szinmütárban) vigj. 3 felv., Bon után olaszból ford. Császár Ferencz, és táncjáték egy felv.; márt. 1sőjén „Notredamei toronyör“, dráma 6 szakaszban, Birchpfeifer után fordította Fácscy; 2ikán „Báléj“ dalmü; 3ikán a' hirdett „Lucza széke“ helyett Fácscy megbetegülte miatt

„Pajzán ifju“, vigj. 5 felvon., Kotzebuetól; 4ikén „Enzersdorfi postalegény“, bohózat 3 felv.; Szentpéteri, Egressy Gábor és Lendvayné szabadsággal elutaztak. Ennyi kitünőbb színész elutazása ugyanazon időben a' színházra nézve alig lehet üdvös következményü. — Az akademia költségén „A' rágalom“, „Egy pohár-víz“, „Margit“, „György lovag“ 's a t. legközelebb érkezett francia játékok vannak fordítás alatt, 's rövid idő mulva nemzeti színházunk repertoírját gazdagítandják. E' darabokat mult év végén mind legnagyobb tetszéssel 's ismételve játszották az előbbkelő színházokban Parisban. Udvarhelyi Miklós szorgalmas színészünk jutalmul jövő kedden, f. hó 9kén, bérszűnettel fog adatni nemzeti színházunkon „Büvös vadász“, nagy dalmü 4 felv. Szerdahelyi fordítása szerint zenéje Webertől; Agatha szerepét, a' jutalmaztatandó iránti szivességből, Mocsonaky Amália műkedvelő fogja énekelni, mi első színi próbája leend. — A' „Szinmütár“ 18ik füzeté megjelent, tartalma: „A' parisi adós“, vigj. 1 felv., francziából ford. Szemere Pál, és „Kénytelen király“, vigj. 2 felv.; francziából ford. Tóth Lőrincz; e' két színmű többször nagy tetszéssel adatott már nemzeti színházunkon. A' 19ik füzet aprilben fog megjelenni és eredeti színművet hozand. N. I. —

Magyar tudós társaság. Emlékezetbe hozatik, hogy az akademia Xdik nagy gyűlése által hirdett jutalmakra, névszerint a' törvény tudományra: „Határozassék meg a' büntetés' értelme és célja; adasának elő annak biztos elvei, és ezekhez alkalmazható nemei; fejtsék meg, találhat-e köztük helyet a' halálbüntetés, és mely esetekben; 's miképen, és milly sikerrel gyakoroltattott ez a' régi és újabb népeknél, különösen hazánkban“; a' természet tudományra: „Jelöltessenek ki azon gyógy- és műtani testek, melyek honunkban is teremnek, természetűek, 's mind a' mellett részint még most is külföldről hozatnak be, részint mindeddig kivételre nem fordítottak; mi ennek oka, 's miként lehetne azt eszközteni, hogy azok ne csak országunk szükségét pótolnák, hanem külkereskedési cikkeklyekké is válhatnának“; végre a' dramaira is, melyért az idén egyedül szomoruját. versenyezhetnek: a' pályamunkák beküldetésének vég határnapja martius 2ike, a' meddig azokat, írója nevét rejtő peccsés levélre hivalkozó jelíggel, alulírott fogadja el. A' literatura baráti az akademia költségein jövő pesti vásárra megjelenendő, következő munkákra tételnek figyelmesekké. 1. A' m. tudós társaság évkönyvei, IVd. kötet, Kölcsey Ferencz aczélmetsetű arczképével 's 12 kokrajzzal. — 2. A' felsőbb analysis elemei. Irta György Sándor, m. acad. rt. Második füzet. — 3. Az állatország föl-osztva alkotása szerint. Báró Cuvier György után ford. Vajda Péter m. acad. lt. Első kötet. — Megbízásokat Eggenberger József és fia academiái könyvtárosok fogadnak el, kiknél, valamint a' haza minden hiteles könyvkereskedéseiben, a' Tudománytar című tudományos és literaturai folyóírára is 12 füzetben, 5 pftjával fizethetni előre. Pest, martius 4. 1841. D. S. Schedel f. titoknok.

A' es. kir. szabadtéku első dunagőzhajózási társaság közgyűlést febr. 26kán köv. jelentéssel nyitotta meg az igazgatóság, melyet, minthogy rövid hű rajzban előtűnteti ez intézet jelen állapotját 's jövőndő fejlődését, czélszerűnek tartottuk egész valódiságában közölni: „Szerencsénk van az 1840ki év eredményit Önök elibe terjesztünk, mely érthetőbbleg szól magáért, mintsem azt szavak tehetnék. Vállalatunk kedvezőbb számokat mutat elő mostan, mint 1839ben, még pedig olly időben és viszonyok közt, melyek káros hatást gyakoroltak. Kétségkül haladást tanusit az, hogy azon körülmény daczára, miszerint egy hajóval sem fordítottunk többet szolgáltatásra, mégis jobb eredményt nyertünk, mint olly időben, melyben még szerencsés befolyások munkáltak. Szeri-Pervasz zátonyra feneklése azon balesetek közé tartozik, melyek fájdalmasan érintenek bennünket, de épen nem váratlanul találtak. Azon pillanat óta, melyben az igazgatóság a' közgyűléssel oda nyilatkozék, hogy biztosítási díjakat nem fizetend, készeknek kellett lennünk bekövetkező károk esetén a' következményeket saját terheltesünkkel viselni el. Most, midőn megtörtént rajtunk a' szerencsétlenség, vigasztalást lelünk abban, hogy rendszabályunkat igazolva látjuk, mit biztosítási rovatunkra tekintés legjobban bizonyít. Konstantinápolyból érkezett hírek szerint a' javítást 30ezer pgő forintra számítják, mely mennyiség elégen sokkal tul van földözve ez évi biztosítási rovatunk által, mely 134,624 forintból áll pgőben. Ha az utóbbi 8 év alatt bár legesekélyebb biztosítási díjt fizettünk volna is, a' szenvedett veszteséghez képest legkárosb helyzetbe jutandottunk, sőt egyetlen egy évi biztosítási díj is sokkal haladná meg a' Szeri Pervasz' mostani tetemes javítási költségeit, annyival is inkább most ez esetben, miután ügyviselőségünk és Ford kapitány megfeszített törekvésinek sikerült a' hajótestet is újra lengővé tenni. Szeri Pervasz' javításra várva már a' hajógyárban fekszik, melyet a' török kormány nagy készséggel nyitattott meg használatunkra. Ha jövedelmink és kiadásink számait figyelemmel kíséjük, újabb adatot lelendünk abban azon állításra, hogy vállalatunk kiterjedése évről évre nyer. Megjegyezzük egyszerűs mind, mikép a' szaporodott jövedelem nem voná maga után a' kiadások hasonló mértékű emelkedését. Folytonos törekvése az igazgatóságnak minden lehető takarékoságot folyamatba hozni; többrendű költséget azonban majd csak idő és jövőndő csökkenthet, vagy mellőzhet el.

Ezek közé számítjuk azon áldozatokat, miket társaságunk jelenleg az aldunai térnek hoz, a' tengeri vonal egysége és összefüggése fűntartására. Ámbár az alsó állomásokon a' havasalföldi és szerb partoknál a' hajók csekély jövedelemmel járnak, mégis annyira fűltetés szükségük az egészre nézve, hogy az arra fordított költségeket nem sajnáljuk. Azonkűl a' kereskedési munkásság növekedésitől és szerzeményre buzditástól reménylhetni, hogy ez állomások rövid idő múlva emelkedhetnek. Örvendezni fogunk, ha aztán pénzhasznunkat őszhangzásba hozhatandjuk a' nyújtott áldozatokkal, mellyek felsőbb helyen mindenkor kegyes méltányra találtak, 's mikért nekünk tökéletes igazságot nyújtanak, mivel szép intézetünk vezérleténél az általános jóllétet tekintet nélkül soha nem hagytuk. Ennek az anyagi haszonnal őszhangzásba hozása folytonos szemügyünk és czélja javításinknak, mik közül több még az idén életbe fog lépni, 's mellyek reményszínűleg tetszésre is találándnak. Központi hivatalunknál, mennyire lehetséges, egyenlőn osztottuk el a' munkát a' főtitoknok és hivatalnok felelős vezérlete alatt. Az új árszabás, mit szerencsénk van Önök elibe terjesztenünk, téteiben mérsékelve van, 's reményünk szerint a' közönség kívánatit a' társaság érdekeivel lehetőségig egyesítendi. Az óbudai hajógyár annyira fontos intézete, mellynek alapítása mellőzhetlen szükségű volt, Rau kapitánynak igazgatóvá nevezetése által hasznos és szilárd férfira talált, minőnek illy műisméretet igénylő vállalat kormányzásán szükségkép állani kell. Nemcsak minden hajóépítés vezérlete van neki átadva, hanem egyszersmind a' dunai vonal fő felügyelőse, hogy a' közönség szükségait a' kapitányok és ügyviselők annyira szükséges kölcsönös viszonyaikkal mindenkor egyhangzásba hozza. Az annyira kényes pontot Orsova és Drenkova körül, melly olly gyakran adott alkalmat panasza 's fájdalmas pénzvesztésekre, 's hol a' vesztéglés szenvedései a' hajók és utazók változtatásának kellemetlenségivel párosulnak, azzal reménylünk mellőzhetni, hogy az idén közvetlen összeköttetés lépend életbe Bécs és Orsova közt. E' szolgálatot, István új vasgőzös teljesítendi, mi által sok kényelmet hiszünk az utazó közönségre háritandani, 's a' keleti utat egyszersmind 2 nappal kurtítani elannyira, hogy Bécsből 10ik nap már Konstantinápolyban leendnek utasink. Ez által idővel a' drenkovai állomást egészen elmellőzzük, 's gyökeresen irtjuk ki azon roszt, mit már rég örömet háritottunk volna el. De olly sok oldalról szorongattatván 's folytonos munkásságban tartatván, nem haladhatni olly gyorsan előre, mikép azt az igazgatóság élénkűl kívánja. Sok ponton tökélyhez közelitünk, míg másokon még csak gyártatlan anyagokat tartunk kezünkben, 's fáradsággal, szorgalommal és pénzzel közp-szerű alkotásokat kell tennünk, míg az idő majd engedendi, hogy a' legezél-szerűbbet tehessük. Ez kitűnőleg azon erőködésink javára legyen mondva, miket a' Czernavoda és Kustendze közti vonal fűltétez. Ki a' szárazföldön szállítás részletes körülményit ismeri, mellynél minden hiányos, mint például utak, szekerek, igásbarmok, emberkezek, az méltányos leend, 's azon gyakori gáncs mellett, mit olly bőkezűleg gördítgetnek előnkbe, ollykor némi dícséretet is találand mind e' gondra és fáradozásra. A' versenyzés annyiszor vitatott 's olly sokfélekep megítélt kérdése mindenkor olly nagyfontosságú volt előttünk, hogy azt figyelmünk folyvást szem előtt tartá.

Habár a' legközelebb terjesztett hírek olly tartalmuak voltak is, hogy több tekintetben aggályt támaszthatának, reménylünk annak mindinkábbi elosztatását láthatandni, minél inkább közelitend tökélyhez vállolatunk. Nem hiszem, hogy a' legközelebb jövendő olly igen fenyegető legyen ránk nézve; de azért egy ellenfélt sem kell tekinteni csekélynek, minélfogva időszerű lenne segélyforrásinkat nagyobb gyorsasággal kifejtteni, mintsem az eddigelé történt. Mult évben fűlhatalmaztak Önök bennünket 600ezer pgő forintnyi mennyiséget dunai hajók építetésire fordíthatni. E' meghagyást lélekisméretesen teljesítettük, 's az annak következtiben megrendelt öt új vasgőzös 1841ik év folytában szolgálatba lépend; ha mindazáltal mindenkor csak egész évi közidő után, egyik közgyűléstől másikkig rendelkezünk új hajók iránt, ugy vállolatunk legdrágább anyagát vesztegetjük, az időt. Hogy a' kormány kívánatnak, a' közönség szükségének és gáncsolóink panaszának megfelelőhessünk, nem kell megállapodnunk, hanem előre szükség haladnunk. Ha ellenzőink hal-lani fogják, hogy hajóink naponkint, kényelmesen és olcsón járnak, ugy meg leendnek arról győződve: mikép sem akarattunkban sem eszközünkben nincs hiány a' kezdett munkák véghezvitelére. Folyami erőnk illő kiegészítése által minden versenygést fölsőleggē teszünk, 's egyszersmind gazdag keresetet biztosítunk magunknak, mellyre az elemek tisztán 's félreismér-hetlenül ajánlkoznak. Ámbár az 1840. sept. 29iki közgyűlés az igazgatóság azon ajánlatát föltétlenül elfogadá, miszerint annyi hajó építtessék, mennyit a' szükség minden időben kívánand; ámbár semmi további bizonyítvány nem szükséges annak megmutatására, hogy vállolatunk a' hajók szaporíttatását kívánja, mégsem véljük talán időszerűnek e' kérdés azonnali elhatároztatását. Indítványunk tehát az, hogy hatalmaztassék föl választmány a' már elhatározott hajószaporítás iránti tanácskozássra, annak végbevitelére 's az eszközök megszerzésire a' társaság nevében 's rovására. A' hajók jövedelmzésire nézve utazóktól és áruktól, megjegyezzük, hogy az utazók jegyzéke

1839ben összesen 105,926 utazót mutat ki,
1840ben pedig „ 125,293

következőleg - - - - 19,367 utazóval többet.

Az áruk jegyzéke szerint

1840ben összesen 280,475 kötegben 368,683 mázsa.

1839ben pedig „ 270,313 „ 348,983 „ szállították, tehát

1840ben - - - 10,162 kötegben 19,700 mázsával több. A' hajók tiszta jövedelmzése, a' hajózási költség levonása után, imez:

10 folyami hajó után - - - - - 350,270 fr. 42 kr. p. p.
és 7 tengeri gőzös „ - - - - - 247,905 fr. 55 kr. p. p.
minden hajó után tehát összesen - 598,176 fr. 37 kr. p. p.
ehhez járul escompto-nyereségűl - - - - - 8,937 fr. 55 kr. p. p.
összesen - - - - - 607,114 fr. 32 kr. p. p.

Ha e' bevételből lerovatik

általános költség, melly közt a' közönséges lero-vások is foglaltnak; össz. 308,289 fr. 9 kr. p. p.
1840iki kamatokra - 131,250 fr. - kr. p. p.

összesen - - - - - 439,539 fr. 9 kr. p. p.

ugy tiszta haszon gyanánt marad - 167,575 fr. 23 kr. p. p.
melly mennyiségből alapszabályszerűleg 20% a' tartalékalap Iső rovatába esik - - - - - 33,515 fr. - kr. p. p.

biztosítási rovatra, és pedig:

dunai hajókra - - - - 6,200 fr. - kr.

tengeri „ - - - - 38,700 fr. - kr.

összesen - - - - - 44,900 fr. - kr. p. p.

's a' maradvány a' II. számú tartalékrovatra - 89,160 fr. 23 kr. p. p.

összesen a' kimutatott tiszta nyereség - - 167,575 fr. 23 kr. p. p.

Ismétlés. Azon esetben, ha Önök a' nyereség említett elosztását helybenhagy-

nák, az érintett 3 rovat következőleg alakulna:

I. tartalékrovat 1839ben 92,910 fr. 30 kr.

ehéz 1840ben 33,515 fr. - kr.

összesen - - - - - 126,455 fr. 30 kr. p. p.

Biztosítási rovat 1839ben 97,724 fr. - kr.

ebből, Maria Anna javításá-

ra levonatik - - - - 8,000 fr. - kr.

és marad - - - - 89,724 fr. - kr.

ehéz 1840ben - - - - 44,900 fr. - kr.

összesen - - - - - 134,624 fr. - kr. p. p.

II. tartalékrovat 1839ben - 109,570 fr. 24 kr.

ebből levonatik:

'Crescent' javítására - 40,000 fr. - kr.

'Erős' - - - - - 10,000 fr. - kr.

'Árpád' - - - - - 5,000 fr. - kr.

szénvesztésre Szyriában 12,240 fr. - kr.

összesen - - - - 67,240 fr. - kr.

és marad még - - - - 42,330 fr. 24 kr.

ehéz az 1840iki nyereség 89,160 fr. 23 kr.

összesen - - - - - 131,490 fr. 47 kr. p. p.

a' három rovat összege tehát tesz - - - 392,570 fr. 17 kr. p. p.

Önök határozatára bizatik, hogy egyetértnek e' velünk abban, miszerint az egész 89160 fr. 23 krnyi összeg a' II. számú tartalékalaphoz soroztassék. Erre és az alapterv itten következő két pontjára nézve kérjük Önöket, hogy zárveleményre egyesüljenek. Mi az utolsó pontot, t. i. az igazgatóság választását illeti, említmem kell Önöknek, miszerint Benvenuti J. B. ur, tisztelt társunk, már néhány hónap előtt érinté előttünk határozatát az igazgatóságból kilépésre; mi azon okokat, miket buzgó törekvésünknek, mellyel őt megtartani ipar-kodánk, ellenébe állita, csak tisztelhetjük ugyan; de egyszersmind nem ke-vésőbbé sajnáltuk, hogy benne a' társaság, alakulta óta egyik legbuzgóbb, 's minden szükségével egészen isméretes igazgatósági tagját, épen azon pilla-natban kénytelen elveszíteni, midőn reménylenünk szabad, hogy azon intéz-vények gyümölcseit megérni látandjuk, mellyek létesítésén ő olly kitünő részt vett, 's miket kitünőleg neki köszönhetünk. Minden, mit elérhetünk 's reméllhetünk, ha Önök tisztelt urak nem leendnek talán sze-rencsésbék törekvésikben, csupán az, hogy társunk hivatalában maradt az igaz-gatóság teljes megújítása időpontjaig, mi most fog megtörténni, 's egyszers-mind azon indítványra szabadit föl bennünket, hogy azon választmány tagjá-vá nevezzék őt ki Önök, mellyről Fries gróf ur most következő beszédjében szó leend. (Vége következik.)

(Czáfolatul egy a' Jelenkor 9dik számában megjelent cikkre Kakasd meg-váltása iránt.) A' status szellemi és anyagi erejét leghathatósabbban fejtő 's leghi-vebben ápoló nyilvánosságának van egy veszélyes ellensége, a' mystificatio, melly a' nemzeti emelkedés amaz édes anyjának hol nemző, hol tápláló, hol szerző, hol átitomító erejét fortélyosan lappangó mételeyével bekevervén a' nagyszerű terem-tés világa elibe főkép a' gyanúsítás porfellegét torlasztja. Hogy a' mystificationak mint a' siami iker, elválhatlan testvéri, az alávalóság a' család, a' rágalom, és kátöröm; 's hogy missionariusai főkép közdolgokban, nemzeti érdekekben ré-szint kislelkű félénkek, részint harmincz ezüst pénzen megvásárolt Judások, ré-szint czéhbéli hamis hírfaragók, részint más hasznán híren és neven rágódó ár-talmas férgek, mondani sem kell. Hogy ezen, mint az ügy kívánja, kissé élesebb praemissákat jelen czáfolat tárgyára nem egész mértékben alkalmazom, a' fele-barátom tudatlansága iránti köteles kimélet okozza. Ugyan is az idei Jelenkor 9ik számának 6dik hasábján bizonyos Pécsi József Kakasdról télhő 20kán a' többi közt ezt közli: a) Kakasd falu fele a' Festetics grófi család tulajdona, fele pe-dig Bezerédj Istváné. Uram Pécsi ur! a' tulajdon fogalmáról jobb isméretet tes-sék szerezni. Kakasd falu még a' mult 1840dik évben egészen megváltotta ma-gát, 's így Kakasd sem Festetics grófi családé, sem Bezerédj Istváné, hanem az 1840. 7 t. cz. értelmében önmagáé. Kívánatos lenne, hogy illyekben magok a' helység előljáróji tegyenek ünnepélyes ellenmondást, (mit hogy a' kakasdiak ha illy nyilvános lapban megirt elsajátításuk tudtokra esik, meg is teendének, szabad reményleni). Itt ne engedje előre látó ember, hogy szomszédja csak egy talpalatnyit is bevágjon kaszájába, 's inkább felebaráti szeretetből engedjen át magáéból valamit másnak, mint a' foglalni akarónak fortélyát 's esenését nézze el. - b) Alop nélküli a'

majd minden hírlapban megjelent örökös szerződésnek azon czímje: *miszertint az elsőnek mondatik, holott Festetics Ernő gróf jóval előbb kötö Kakasdi felé a kiváltsági szerződést, mint a második felé Bezerédj t. b. ur megvette*; így van megírva Pécsi urnál. Uram! hogy valaki factumot tagadjon, ehhez nem kis adag szemtelenség kell, valamint ahoz, hogy nyilvános lapban a közönségnek nem igazat mondjon, rosszelkűség. Csudálkozunk, hogy történetíróink között dissenziót látnunk, 's volt zsinat, mely a dissentienseket elátkozta. 'S im, a' mi ezelőtt egy pár hónappal történt, magával a' történet helyéről egészen a' valósággal ellenkezőleg közöltetik. Bizony gonoszul vagyunk! De mint érintem, 's hinni szeretem, a' közlőnek rábirt tudatlanságából. Hallja tehát Pécsi ur a' dolgot a' mint van, 's ha kell kérjen rá okleveleket, szívesen szolgálók. Festetics Ernő gróf Kakasdi felének egykori tulajdonosa próbált jobbágyival urbéri megváltást eszközölni, de meg nem egyezhettek. Később idős Bezerédj István a' hazaszerte ismét tolnai volt országgyűlési követnek edes atya e' részjóságot mint meg nem váltottat (tessék megjegyezni!) *mint meg nem váltottat* megvén, a' jobbágyoknak kedvezőbb feltételeket ajánlott, 's az urbéri megváltás megtörtént! Most már kérdés: kitől váltották meg magokat a' kakasdiak? felelet: attól ki mint szerződő földesur van az örökös megváltási szerződés alá írva. 'S ez ki? ifjabb Bezerédj István, mint edes atyjának nemes Tolna vármegye előtt e' szerződés-tételre különösen vallott meghatalmazottja. Innen, ha Pécsi ur azon állításának, *hogy Festetics Ernő gróf jóval előbb kötö meg Kakasdi felé a' kiváltsági szerződést* a' tisztelt gr. és jobbágyi által kötött törvényes erejű szerződés előmutatásával nem szerez valóságot, mit soha tehetni nem fog, mert non potest idem esse, et non esse, de vegye rossz néven, mit azokról mondék, kik factumot tagadnak, 's a' közönségnek olyat mondanak, a' mi nem igaz. c) Azt mondja Pécsi ur: *Bezerédj urnak azonfelül a' vételi feltételek közé fő helyen tüzetik ki a' kiváltságot megengedni*. Ez ismét tisztességgel legyen mondva, nem igaz! — Pécsi urnak ezen egész adásvevés terra incognita. Csuda é tehát ha tévelyeg? — Uram! közönség előtt, mely ha mi keveset is, legalább igazat olvasson, illy készületlen nem szabad megjelenni, ez minden igazság ellen van! Boszorkodunk, és méltán, külföldi írókra, kik honunkról hamis adatokat rónak fel: hazafit törvénnyel szeretnék szoros felelősségre vonatni, ha áltat, ámit, vagy ráfog. Tudja meg tehát Pécsi ur itt ismét a' dolgot a' mint van: az adásvevés szerződésen kívül, mely Kakasdi fele iránt tolnai Festetics gróf mint eladó, és Bezerédj István mint vevő között kelt, kelt szinte egy mellék-egyezkedés is, melyben a' tisztelt gr. megegyezését adja, hogy a' vevő a' praemonitionális idő alatt is *köthessen* (jól megértse Pécsi ur!), *köthessen* (t. i. ha tetszik) a' kakasdiakkal ezekre nézve bár kedvezőbb feltételek alatt, mint ő egykor próbált az 18³⁹/₄₀ 7ik t. cz. értelmében megváltási szerződést. Kiván Pécsi ur documentumot? parancsoljon, ismét szívesen szolgálók. Egyébiránt, hogy az eladó az eladás actusát holmi üres kifogással 's a' vevőt gátló akadályokkal minden haszon nélkül nem terheli, a' józan ész mondja; hogy pedig honunkban főképe a' vevő köti ki közönségesen illyes feltételek, a' praemonitionális quindena alatt közbe jöhető környülmények tanusítják; melyekről, e' lapok köre nem engedvén, szóval szívesen adnék Pécsi urnak egy kis felvilágosítást. Lám itt a' példa Kakasdi egy részében, melyet vevői elsőbbségi jogánál fogva tolnai Festetics Rudolf gróf a' praemonitionális quindena alatt törvény szabta formalitás mellett általvett Bezerédj Istvántól, de már megváltottat, mert a' praemonitionális quindena első napjaiban mindjárt megtörtént Bezerédj és a' kakasdiak között az üdves megváltási szerződés. De hogyan is köthette volna ki kényszerítőleg Festetics Ernő gróf a' vevőnek a' feltételek között fő helyen a' megváltás megengedését, ha már maga jóval előbb megkötö a' kiváltsági szerződést? Es' így levén a' dolog, nem lehet Pécsi urnak állításit egyében, mint a' dologgal való ismeretlenségben, hibának, szeretem hinni, nem szándéklottnak tulajdonítani. De más oldalról illy mystificationt megrovás nélkül hagyni mégsem szabad. Mert igaz, hogy mindegy bárkitől jön is, jó és tökéletes e' világban, csak jön; mindegy, bár kitől váltották legyen is meg kakasdi derék honfitársaink magokat az ipart előmenetelt és gyarapodást lebilincsző urbériség terhe alól; mindegy, első e' hazában a' kakasdi örökvaltság az 18³⁹/₄₀ 7 t. cz. értelmében, vagy nem: de mivel, főképe valami nevezetes átmeneti korból való történeti adatokat, 's azokat, melyek a' nemzetnek belső életét tárgyazzak minden mellék-környülményestül, tetszik, nem tetszik a' valóság szerint tartozunk felőni, meg kell vala érintenünk, hogy e' hazában az 18³⁹/₄₀ 7 t. cz. értelmében történt örökös megváltások legelsőjét ns Tolna egyében keblezett Kakasdi helyesége és ifjabb Bezerédj István ur mint edes atyjának e' részben felhatalmazottja eszközölte. Mik voltak a' segéd-eszközök e' jelentős factumra, a' meleg keblü hazafinak Bezerédj Istvánnak Kőszegen kelt, 's a' nevezetes honi hírlapokban legközelebb megjelent, nyilatkozatából láthatni; mik voltak Pécsi urnak e' mystificationa indítókai, vesesen számot magával; 's tudja meg: hogy a' historiának elferdített adatai köznek és egyeseknek már sok kárt tettek; 's hogy az igazságot, ez isteni tökélyt, melytől élünk egyik fő czélja mellékes érdekeknek alá rendelni nem szabad; és másszor ha harangozást hall, tudja meg nyömosan, hol harangoznak, hogy szavának ura lehessen. Dicsőség itt senkié, mint az istené, 's a' megváltás malasztalteljes eszméjéből áradó áldás a' Krisztusé! Miénk csak a' kötelesség, közremunkálás 's csüggedetlen jó akarat. 1844. Febr. 22kén. Wargha. A' mondottakat még világosabban előtűnteti Bezerédj István urnak, kit mint embert, polgárt, volt tisztviselőt 's országgyűlési követet, meggyéjével együtt országos érdemei miatt az egész Hazá oly méltán becsül, mai Társalkodónkba iktatott levele.

Nógrádmegye az 1840ki 2dik t. czikk értelménél fogva reá kivetett 664. katonajoncz iránt f. febr. 8kán kezdvén meg B. Gyarmaton kiküldött biztossága által munkálkodni, f. febr. 20kaig 629et e'kép állított ki: b. Bakonyi gyalogezredéhez 459, f. g. Eszter Ferdinand huszár ezredéhez 12, — Wilhelm porosz király huszárezredéhez 148, a' törvény hozatala óta több ezredhez önként beállott 10, összesen 629. Hátra van még 35, többnyire vagy olyan, ki állítás elől megszökött, vagy némely akadályok miatt a' kiszabott besorozási időre meg nem jelent. Ezeknek jövő mart. 2kán besoroztatásuk végett a' biztosság által megtétetvük a' szükséges rendelkezések. A' még hátralevő helységek által állítandókat is számba véve, ismervén őket a' közli, nyelvökre nézve, e'kép esik a' kiállítás: 421 magyar, 13 német, 138 tót, 70 cigány és 22 zsidó; a' mennyiben mindazáltal 51 cigány: magyar, a' 13 német, szintemagyarul tette le a' hitet, a' zsidó pedig mind tudott magyarul — állittatik, a' még hátralevőkkel együtt magyarul tudó 507; magyarul nem tudó pedig 157; miből a' megye nemzeti nyelvbeni haladása is némileg látható. Öröm vala szemlélni a' megyei nagy számú biztosságot, milly részvétellel 's valódi felebaráti szeretettel, mindenkor a' törvényt 's megye végzeteit szemmel tartólag, vön e' fontos munkálkodásban részt. A' huzásutáni megváltást megengedvén a' megye Rdei, a' besorozásnál egy kisebb biztosság előtt legnagyobb pontossággal történtek a' kifizetések 's illetőleg kötelezvények fölfevései. Kötelesség szinte a' besorozáshoz hadi kormányilag rendelt katonatiszt urakat ez uttal hálásan említeni, kik ugyan rendelkezésüknel fogva jogait mindenkor szoroson fentar-

tották, egyébiránt valamint a' biztosság iránt egész nyájassággal, ugy a' besorozottakhoz teljes illedelemmel viseltetvén, kezök a' jutalmaktól tisztán maradt. Közli K. A. N. F. B.

Turóc-Sz. Mártonban febr. 15kén: közgyűléskor az ujoncz állítási tárgyban beadott számos folyamodáson kívül, mik közül némely hevesb vitára is szolgált alkalmul, semmi kitünő figyelmű tárgy nem fordult elő. Annyira mindazáltal érdekes 's évkönyveinkben nevezetes is marad e' gyűlés, hogy mult évi végzésnél fogva, ezen közgyűlés megyénkben legelső, melynek jegyzőkönyve magyarul viteték 's hogy ezen már magyar szerkezetű tisztí jelentések is fordultak elő, 's viták előbbi gyűlésekhez képest sokkal sürűbben magyarul folyván, e' tekintetben a' haladásnak némi jele mutatkozott nálunk is. A' gyűlést 18kán sorsjátékkal páros táncmultság követé, melyet leginkább szép czélja érdekese; szépeink t. i. hazafi buzgalomtul ihletve, a' tavalyi 20ik számú Társalkodóban bővebben említett esperességi iskola alaptökeje gyarapítása 's azzal egybekötött szent szándék, t. i. az abban gyakorlandó magyar nyelv-tanítás végett mind kül mind bel értéküre nézve igen becses, szép 's többnyire saját dolgozatu, a' szigorubb izlésnek is megfelelő munkáikat oly móddal szentelték, hogy azok sorshuzás utján kijátszatván, az így egybegyűlendő pénzmennyiség, az imént említett célra fordították 's minthogy a' 700. sors egy pengő huszassal mind elkelt, levonván abból némi rendezési költséget, az alap-töke nem csekély sommával „szépnevi“ czím alatt öregbítették. Habár szép és szép közt nehéz is tenni különbségét, 's ennél fogva egyik munka másik feletti elsőbbségét meghatározni bajos: mindazáltal a' közvéleményt e' pontra nézve nem hallgathatjuk el. Ez illeti hazánk egy lelkes leánya, másod-főorvosunk Mányik János hitvese által remekül készült, 's a' magyar értelmesség egyik képviselőjének Deák Ferencznek selyemmel hímzett jól eltalált arczképét, mely főnyertesül tüzetvén ki, egy könnyű-lovassági seborvos, 's így fájdalom! megyénkbe nézve idegen kezébe jutott. Találkoztak többen, kik azt megvenni akarák, de a' nyertes azt eladónak ezer aranyért sem nyilatkozottván, birtokában maradt. A' multság elég vig és fesz-nélküli vala. Társalkodási nyelv férjfiak közt többnyire magyar, 's ez némely lelkes hölgyek ajkáról is hallatszott, szépeink általjában a' szép nevet méltán érdemlik: ámbár a' sok szép közt a' szöke T. többen pártatlan figyelmét nem kerülé el. Örülnek, ha a' 12dik számú Jelenkorban közli debreczeni czikkkel egyenközt vonhatnék; azonban fájdalommal kell meg vallanom, hogy a' mult évi farsangi bálban megjelent hajadonok a' nemesi karból mindeddig pártások, a' férjfiak pedig nőtlének, mit vajjon az utóbbiak rideg 's merevenségöknek, vagy mind a' két oldalruli magosb foku igé-nyeknek, vagy bizonyos korszellemnek kell é tulajdonítani? magam sem tudom, ámbár még szinte nőtlének közé tartozom. Befejezésül Beniczky Albert e' közérdeki multság rendezésénél tett sok-oldalú fáradozásit 's a' kijátszott hölgyi munkák gyűjtésében csüggedhetlen buzgalomát, 's az utóbbi tekintetből a' közjó előmozdításában szerzett érdemeit érintetlenül nem hagyhatni. — Néhány nap óta a' kemény hideget lanyha idő váltá fel, minek következtében a' hó nemcsak lapályon de a' hegyeken is tetemesen olvad; szán- út enyészik 's kerekék dörzsölik az országutat. A' gabona és szarvasmarhánek ára csökken.

Kecskemét. Az ujonczok mostani kiállításakor, mielőtt a' városi levéltárban 1809. óta levő szép vörös zászló, melynek egy részén a' kecske két lábón havason állva ezen fölirással azt ábrázolja: „*engem sem magasság, sem mélység nem rettent*“, más részén olvasható: priv. Kecskemét városának ajándékozta egy haza leánya Bánfi Erzsébet, 's mely már az 1813ban kiállított velitesek elmentükkor Kecskemét két ns hölgyei által fejer szalagokra díszes aranybetűkkel kivarrott, névszerint ns Szeles Zuzanna néhai nyug. főhadnagy Herczeg Lajos urnak hitvese által, azon emlék-himzettel: „*a' magyar sziv haladig hív*“, továbbá Végh Mária néhai Végh János tan. ur leánya, most néhai Dömötör János tan. özvegye által készített köv. emlékhimzettel: „*Ezt oly jó szél lobogtassa, hogy más nemzet is mondhasza, mind hie Magyarok voltak, kik érette harczoltanak*“. 1813. A' felsőségtől nyert engedély folytában tehát városi levéltárnok Ferenczy Móriéz által e' zászló, legelsőb is a' kath. fő sz. egyházban tartatott isteni tiszteletkor áldáskérés végett, díszes magyar öltözetben bevitetvén, azonnal Kecskemét szép hölgyei vetélkedve számos szép szalaggal készek voltak azt felékesíteni, 's ekkor városi tanácsnok Drégeli István urnak Károly és Lajos fiai az által, hogy közölgetvén a' törvényszerinti sorshuzás, noha ez másokban nagy zavart okozott, 's 60 éves édesatyjuk helyettök ujonczot fogadván, azt irás mellett haza küldötte, ez irás azonban Károly kezébe jutván, az ez ujonczot azon mondas mellett utasította el: „*ha fels. királyom és hazám illyeket kíván, mint én, én fogok első sorsot huzni 's katonává lenni*“ 's e' szándékát a' helybeli főbírósnak is kijelentette, mit megtudván Lajos, bátyját felszólította, mondván: „*ámbár a' fogadott ujonczot te küldötted is el, 's helyettem sorsot kívánsz huzni, de hogy ezen tettelet soha szememre ne ved, mivel sorshuzásra én vagyok kijelölve, én is fogom azt teljesíteni*“. Midőn azonban a' sorsvonás felsőbb engedelemből toborzásra (verbungra) változott, látván Lajos hogy a' toborzás csüggedni kezd, oda beállott és a' városház előtt kiszegzett zászlót számos néző előtt megragadván, másnap a' toborzást ugy végezte, hogy magát is az estei Ferencz Ferdinand főhg gyalog ezredébe soroztatta, mely dicséretes tettét egy haza leánya ns Gassich Szidónia ugy jutalmazta meg, hogy egy arannyal kivarrott, drága fejer szalagot függesztet a' zászlóra, melynek egy részén e' szavakkal: „*Csak a' halál választ el királyomtól és hazámtól*“ G. B. S. Illy vetélkedő fiakat 's jószívű leányokat birni a' hazának öröm, Kecskemétnek dicsőség.

Igazítás. A' debreczeni váltó törvényszék kereskedői ülnökéről tb. 's táblai ügyvéd Vass Benjamin urról majd minden hírlap hibásan tett említést. Ennek megigazítására szolgáljon, hogy az említett ur ifjú éveiben nemcsak szüleinél, hanem külföldön is szerzett kereskedési tapasztalásokat, 's néhai özvegy édesanyjának vele közös kereskedésére egykor, mint tulajdonostárs-főnök, ügyelt. Azonban utóbb az ügyvédi pályát választván, mellyen más törvényszékeknel jelenleg is foglaltos, mind e' mellett is a' helybeli kir. szabaditkos kereskedői társaságnak (nem pedig Radl társaságnak, mely

nem létezik) valóságos tagja lenni soha meg nem szűnt. — Továbbá Tereskéről Nőgrádból hitelesen értesítettünk, hogy a 1. évi Jelenkor 14dik számában közölt 's Lonsonezrul Nagy Károly hitesség neve alatt küldött jenői temető-egyesülés, valamint az ezt követett pezsgős lakoma nem való adatok.

Törökország.

Konstantinápoly, febr. 1. A régihez ragaszkodó párt annyira vitte már ármánykodását, hogy Rezsíd b. számára el is volt készítve a letétetését tudtával adó parancs. Rezsíd ezt megtudván, mielőtt kezibe adták volna, közölte a dolgot a kül hatalmak követeivel, kik mellette mindent elkövetnek. Jó siker koronázá azonban fáradozásikat, mint bizton tudhatni. Rezsíd b. megbukása nagy csapás leendne Törökországra nézve, mert egyedül ő az, ki romlásnak indult hazáját újra fölemelheti. Hír szerint Ponsonby l. új utasítást kapott Londonbul, minek következtiben, úgy látszik, csöndesebben fogja magát viselni.

Spanyolország.

(Francisco de Paula, Espartero és d. Carlos.) A Parisban tartózkodó d. Francisco de Paula infans és neje nem szünnék meg az udvart ostromlani, 's erővel befolyásuk és ollajok alá szeretnék Izabella királynét keríteni. Az udv. szeretné ugyan az infans terveit előmozdítani; de Mounier az angol udvart semmikép nem bír a lágygyu infans és uralkodni vágyó neje részire hajlítani, minélfogva az udvar semmi határozatra nem meri magát elszánni, főleg miután Espartero az infanst 's nejét nagyobb mértékben gyűlöli, mint Krisztina kir., 's e 4. egyedről ugyszólván beszélni sem merészlenek előtte környezőji. Espartero egyik segédjét Parisba küldé az infanshoz azon határozott üzenetével, hogy őt Spanyolországban teljességgel nem akarja látni, 's e segéd még most is Parisban tartózkodik, hihetőleg kém 's örködésül a nevezett hgi pár fölött. Olozaga, Espartero meghittje, szinte az infans ellen dolgozik, 's minden léptére vigyázta. Általában Spanyolország mostani dictatora mindenek fölött arra törekszik, hogy senki ne léphessen a spanyol trón közelébe, kit ő nem szívelhet, 's egyszersmind a királyné férjhez adatását kizáró jogai közé számítja és egyenesen született spanyol hget szeretne a királyné mellé trónra emelni. Tanusítja ezt azon körülmény is, miszerint Coburg hg Barcelonaába érkeztekor Espartero féktelenül dühöngé, gondolván, hogy Krisztina királyné azon fiatal hget választotta Izabella férjéül. Espartero látogatásra jelenté magát a hg-nél déli nyugidő után; de olly korán érkezett oda teljes diszöltözeten 's valamennyi rendjelével, hogy a hg udvarnokai urokat mentegeték, miszerint még nem öltözött fel, mivel látogatását sokkal későbbre ígérte neki a hadvezér. Espartero erre büszkén így válaszolt: „A fővezér e királyság ügyeit intézi; 's ha a hg tüstint nem fogadhatja őt el, ugy vissza fog térni palotájába.“ Az udvarlás tehát azonnal véghez ment, melly közben Espartero különös nyomadékkal mondá a hgnek, hogy szerencséje leend őt a kormányzó királynénak bemutatni, mit még azon nap teljesite is, de a királyné oldalától pillanatig sem távozott. Krisztina azonban még is alkalmat lelt a hgnek e szavak sughatására: „Bennem szerencsétlen asszonyt lát Ön maga előtt; azon férfi halálos ellenségem 's minden léptemet örzi; foglya vagyok, 's legboldogtalannabb asszony a világon; nem ohajtok egyebet, mint cseleiből szabadulhaim. Beszélje Ön ezt el minden udvarnál.“ A hg rövid idő mulva elhagyá Barcelonát, 's hihetőleg kigyógyult nősz gondolatiból, ha ollyasmit csakugyan táplált. — D. Carlos és családja Bourgesban tartózkodása felől darab idő óta mély hallgatás uralkodik, mi azt gyaníttatja, hogy a hajdani trónkövetelő csakugyan végképp lemondá minden dicsvadászó gondolatról. Ez azonban épen nem való, mert Bourges mostis folyvást központja minden carlospárti eselszövénynek, mellynek fonalai onnan a baszk tartományokba szerte foszladoznak. De Carlos ügyviselőji Parisban folyvást pénzt hajhásznak, 's mindent elkövetnek a baszk tartományok fölzendítésire; de szerencsére legkisebb reménye nélkül a kedvező sikernek. D. Carlos ügye tette 's elvre nézve Spanyolországban örökre megbukott.

Esparteronak, miután Spanyolország főkapitányává, luchanai gróffá, győzelmi 's morellai hggé, minden spanyol rend nagykeresztésévé, a 220ezer főből álló spanyol sereg fővezérévé 's a kir. testőrsereg parancsnokává lett, nem maradt egyéb vágy hátra, mint a kormányzóság (Regentschaft.) Ennek elnyerhetése végett készítette ő az exaltadókkal (föllengősdiékkal) a mult septemberi zendülést, azon hiedelemben, hogy Krisztina királyné Spanyolországban marad 's hozzá kormányzó társul adatik, e szándékkal Espartero Krisztina királynét (özégéres haláltansággal a töle vett tenger jótétért 's kitüntetésért) annyira volt lealázni célja, miszerint Krisztinát a cortes megfosztván a kormányzóságtól, egyedüli kormányzónak Esparterot hagyja meg. De mivel Krisztina Spanyolországot elhagyta 's a kormányzóság az 1837ki alkotvány szerint a ministerség kezeiben maradt: most már azon helyzetbe juta Espartero, hogy hatalommal létesítse azt, mit előbb egyedül befolyása által kívánt elérni. E miatt sieteti a dolog kifejlését. Igly most valóítási ponton áll azon szándék, mire őt határtalan dicsvágya ösztönzi 's azzal küszöb előtt áll a katonai zsarnokság. Espartero kívánsága ez 's nincs ki szegüljön ellene. Az absolutisták azt mondják: ez legrövidebb ut az absolutismusra; a föllengősdié közül néhány fél tőle, mások tisztelik; a mérsékletiek pedig általában szükségesnek állítják Esparterot a fejtelenség elhárítására. Madrid 's az udvar közelében most 60 álgyuval több katona áll talpon 40ezernél, 's mart. 4ken szemlét szándékozik rajtok tartani Espartero. Némellyek hiedelme szerint Espartero e napon akarja magát egyedüli kormányzónak kikiáltatni, tetteleg pedig olly nyilatkozványon dolgoznak, mellyben tudassák a nemzettel, hogy mivel az egyesült republicanusok és carlosiak sok becsületes spanyolt elrezzentének a követválasztástól, az eddigi, többnyire szabadelműekre esett, választások cortes - föloszlatási szín alatt semmitessenek meg 's a fejtelenség elkerüléséül Esparteróra ruháztassák a legfőbb hatalom. Diego Leon, Concha és Odonnell tábornokokat a szemlére visszavárják. Hihetőleg szüksége van rájuk a főhatalomsovár 's még a pártokat is terveikkel együtt szinleg kikaczagó katonazsarnoknak.

Anglia.

(Cardigan ezredes vád alól fölmentve. Elegy.) London, febr. 16kán: „Cardigan ezredes pörét a felsőház, minden várakozás ellenére még ma tö-

kéletesen eldönté. Tukett kapitány összes nevei Hervey, Garnet, Phipps, Tukett, 's mivel a főügyvéd csak azt bírta hitelesen bebizonyítani, hogy Harvey Tukett volt az, kit Cardigan lövéssel megsebesite, Garnet és Phipps nevek azonosítására pedig nem tudott elég tanuságot tenni, tehát Cardigan ezredest a peerek minden vád alól fölmentették! — A követségi palotákban nagy élénkség uralkodik; az ausztriai és porosz követség sűrűn kap és küldöz hivatalos sürgönyöket. — Az egyesült szabad tartományokkal M. Leod ügye miatt annyira bonyolultak a különös viszonyok, hogy az angol kormány több ezredhez parancsot küldé, melly szerint minden pillanatban készen kell magokat tartaniok tova vitorlázhatásra. — A „reform-clubb tagjai közt fogadások történtek, hogy a ministerség 14 nap alatt a parlamentet föloszlatja. — A tory lapok ismét változtatják hangjokat, 's azt vélik, hogy a közbékét alig tarthatni már hosszab ideig fön, mivel a francia kormány lefegyverzés helyett folyvást annyira szaporítja hadsergét, hogy mind tengerészete, mind szárazföldi hadereje már sokkal haladja meg Anglia összes fegyveres erejét.

(A királyné csakugyan ismét viselős. Uj torzkép.) A Globe, melly lap rendszeren igen jól szokott értesülve lenni minden nevezetes udvari eseményről, nagy örömmel jelenti, miszerint a királyné ismét „érdekes állapotban“ van, vagyis, hogy ismét viselős. E szerint a hannoverai ágnak nem igen van már reménye Anglia trónjára juthatni. — Éjszakamerikai magányos levelek igen ingerültnék füstik az ottani népkedélyt, 's azt hiszik, hogy békés uton ez ügyet alig alig fogja egymásközt e két hatalom elintézhetni. A londoni ministerség azonban hiszi, hogy a republicanusok lobbanékony indulatviharja szintolly hamar fog lecsilapodni, mint a milly gyorsan támadott. B. H. jeles torzképfestő a toryk 's whigek szoros barátkozására köv. gunyrajzot készíté: Középanylia több városiban azon fiatal házásokat, kik egész évben egyszer sem zördültek öszsze, szalonnaoldallal szokás megajándékozni, 's egyszersmind őket a városon nagy ünnepellyel végig vezetni. A fiatal házások B. H. rajzában (a királyné és férje) egymás mellett ülve egy lovon, 's édesen mosolygva egymásra. Az elül menő zenészek: Burdett, Brougham, Morpeth 's Wellington és Palmerston meghittén gyalog egymás mellett ballagnak; Peel, Normanby, Melbourne, Graham, Russell, Stanley 's a t., pedig összevegyülve lóháton követik a házaspárt; a whigek arczaín öröm látszik, hogy olly jó társaságban lehetnek, esupán Stanley mutatja, hogy nincs minden aggály nélkül ez új szövetkezésben. Sussex 's Cambridge hgek és a canterburyi érsek mint nézők láthatók, Howik és sógora Wood pedig kissé megütöközve kandikálnak fal mögül a vidor ünnepélyre.

Franciaország.

(Uj népirat lefoglaltatása. Paris megerősítettése.) A népevangéliom kiadójánál Constant apáttól „szabadság bibliája“ jelent meg, mit a rendőr-hatóság azonnal lefoglaltatott. — A Gazette de France szerint a pairkamra egyik tagja, ki pénzügyi tekintetben legnagyobb jelentőséggel bír, a választmányi ülésben így szóla Orleans hghoz: „Paris megerősítettése nem 140, hanem 500 millióba kerülend, 's pénzügyünk mostani állapotjában illy kiadásba teljességgel nem bocsátkozhatunk, ha bukásnak nem akarjuk magunkat kitenni.“ — Követkamrai választmány az 1840iki összeirottakból csak 40ezer embert akar rögtön fölfegyverezni 's a másik 40ezer összehívatasát kir. parancsól kívánja fölfüggesztetni. —

(Molé gr. a pairkamrai erősítési ügy választmányának elnöke. Elegy.) Paris, febr. 18kán: „A pairkamrai választmány, Paris megerősítettése ügyében, elnökévé Molé grófot választá; első ülése 4 óránál tovább tartott 's azon eredvényt szülte, hogy az erősítési elv 6 szó-többséggel elfogadtatott. A Presse, Molé gr. lapja, e tekintetben imigy nyilatkozik: „E törvény ellenzőji elhatárák, hogy minden rágalom 's eselszövény daczára is, mikkel őket üldözik, véleményök mellett szilárdul megmaradnak. Az elnök (Molé) és titoknok (Mounier) választatása igen bélyegző. A pairkamrai vitázat végeredvénye iránt a ministerség nem igen képes megnyugvást érezni, 's mondják, hogy minden vele egyvéleményü pairt föszólita szavazáskor Parisban megjeleni 's e parancs alól még a porosz és bécsi francia követek sincsenek fölmentve. — A követkamrában a titkos költségek vitatása febr. 23kán kerülend szönyegre, melly alkalomkor Thiers határozottan készül a kormányt megtámadni. — Az irói tulajdon ügyében kinevezett követkamrai választmány Lamartine indítványára elhatárá, hogy tulajdonjoga minden írónak 50 évig maradjon meg munkái fölött halála után is örökösei számára. — A francia kormány a zárdák eltörlesztését Aargauban nem helyesli. — Január utolsó hetében olly iszonyu vihar dühöngé a földközi tengeren, hogy csupán Stora mellett 24 kereskedőhajó sülyedt el, 's 200nál több holttestet vetettek ki szárazra a felbűszült hullámok. — Algirban a francia alvezérek legszerencsésb sikerrel folytatják a visszatörési kisháborut; a melly kerületben ugyanis lopás vagy más kicsapongás történik francziák ellen, azt azonnal egészen kirabolják a francia csapatok, mi olly nagy rémulésbe hozá az arab főnököket, hogy naponkint jelentik meghódolásukat a francia hatóságoknál. —

Legujabb. Spanyolországban a kormányzóság az ügy nevezett hazafi társaságokat eltöltötte mint törvényteleneket különös parancs által, melly egyenesen a republicai párt ellen van irányozva. Castellano mérsék-szellemü lap az eddigi corteskövet-választásokból a kormánynak rettentő ellenzést jósol. Jaj ugymond szegény Spanyolorzágnak, ha fegyverrel is legyőzendü a demokrata párt itt a ministerit, mint azt már tollal eszközlé is. Nincs messze az idő, midőn republicai zászló lebegend Spanyolországban, de ez csak kengyelfutója leend a katonai zsarnokság fekete lobogójának. — Rezsíd basa megbuktatásán folyvást munkás a fondor eselszövény. — Angol tőkepénzesek Anglia 's Dél-amerika közt is létesítettek gőzhajózást a csendes Océánon. Ugyanis már két gőzösük mult octoberben Valparaiso előtt horgonyt vete, hol mint első illyfaju hajótümeményt köz lelkesüléssel 's nagy ünnepellyel fogadá a nép 's hatóságok. — Chaveau Lagarde (Corday Charlottenak Marat meggyilkolása ügyébeni védje) elhunyt.